
Citygroep drukte. In zijn autobiografie memoreert hij zijn activiteiten voor de Citygroep ook amper.²³

Behalve een liturgiegroep kende de Citygroep ook verschillende maatschappijkritische groepen, die nauw samenwerkten met vergelijkbare groepen in Groningen en met het studentenpastoraat. In totaal had de groep ruim driehonderd actieve leden en naar eigen schatting tweeduizend meelevenenden.

Een onderscheidend kenmerk van de Citygroep vergeleken met andere basisgroepen was het volstrekt gebrek aan organisatie en coördinatie. De aversie tegen het kerkelijk instituut en de burgerlijke instituties gold ook naar binnen toe. In feite bestond de groep uit een conglomeraat van losse groepjes, die zich in nauwelijks geregleerde vergaderingen voortdurend met elkaar bemoeiden. Met name de liturgiegroep – verantwoordelijk voor de goedbezochte vieringen – kreeg het steeds weer van de actiegroepen te verduren over het gebrek aan maatschappijkritiek. Op den duur moesten er steeds meer ‘uitpraatavonden’ worden gehouden, in het najaar van 1973 viel de Citygroep uiteen en hield als zodanig op te bestaan.

Kritische Gemeente IJmond

Ook de Kritische Gemeente IJmond heeft zijn wortels in de liturgievernieuwing van eind jaren zestig van de vorige eeuw.²⁴ De jonge kapelaan Jan Ruijter startte in zijn parochie in de industriestad Beverwijk met zogenaamde ‘beatmissen’, met een bandje dat Nederlandse teksten op de melodieën van gospelsongs begeleidde, een procedé dat in die jaren geheid een volle kerk opleverde. Na verloop van tijd werden deze liturgievieringen tot themavieringen waarin de maatschappijkritische kijk van de jongeren tot uiting kwam: thema’s als vrede, Biafra, en geestelijk gehandicapten kwamen dan aan de orde. De opzet had grote weerklank tot ver buiten de parochie en ook onder niet-katholieken. Begin jaren zeventig kwam de kerngroep van de vieringen onder invloed van de opvattingen van de kerkkritische priestergroep Septuagint, waar Jan Ruijter voorzitter van was – op Septuagint komen wij nog terug. De vieringen werden oecumenischer – inclusief intercommunie –, kerkkritischer en maatschappijkritischer. Er werden actiegroepen opgericht rond thema’s als ‘vrede’, ‘drugs’ en ‘buitenlandse werknemers’. Inmiddels namen de bezwaren van traditionele katholieken in de parochie dusdanig toe, dat de bezoekers van deze diensten ervoor kozen zich los te maken van de kerkelijke structuren en een eigen groepering te vormen. Men koos voor wat werd genoemd een ‘vrije opstelling’. In 1971 erkende de bisschop de Kritische Gemeente IJmond als een ‘kerkelijke vereniging’.

Een volgende stap maakte de gemeenschap toen kapelaan Jan Ruijter in 1972 in het huwelijk trad, maar als priester bleef func-

²³ H. Verbeek, *Toen daalde de duif. Herinneringen. Herman Verbeek, priester, politicus, publicist*, Groningen 2013.

²⁴ Het ontstaan en de eerste jaren van de Kritische Gemeente IJmond wordt beschreven in: Richard Auwerda, *Welkom en ongewenst. Vijf jaar zoeken in Beverwijk. Ontstaan van een nieuwe kerkgemeente*, Hilversum 1971.